

tie zou houden, die de historie als een hemel en het tegenwoordige als een hel van verval zou prijzen. Zijn karakter verdwijnt niet in die ruime kennis door het copieeren verkregen. Hij had een ondubbelzinnige bewondering voor den toen beruchten-beroemden Manet, eene bewondering die hem nimmer tot navolging heeft vervoerd; Delacroix vereerde hij niet minder. Ook Fantin had zijn strijd met de jury der officieele salons. In die jaren wordt Whistler, ook een „geweigerde”, met hem gemeenzaam. Zonder een revolutionair te zijn, bleef Fantin toch een hardnekkig-zelfstandig karakter toonen, ook toen hij later de salons niet meer gesloten wist en het succes met de jaren groeide.

Men noemt dan voorts gewoonlijk Courbet als leermeester van Fantin, doch langer dan een maand is hij op het atelier niet geweest. Wat de levenshoudingen betreft, was er al heel weinig overeenstemming. Waarschijnlijk zal Fantin meer bewondering hebben gehad voor de vast en warm van kleur geschilderde stillevens van Courbet, dan voor diens dikwijls rauwe, omvangrijke tafereelen van het land.

In het Louvre was hij dikwijls met Tiziano bezig; diens fijne Frans I was het eerste portret, dat hij daar begon, later volgde vooral Veronese, hetgeen mede in verband met zijn bewonderingen voor Delacroix en Manet, wel de coloristische grondtrek van zijn talent bevestigde. Uitdrukkelijk zij nog opgemerkt, dat hij de stillevens van de Hollandsche school uit den besten tijd niet vroeg in omvangrijke mate gekend kan hebben. Het Louvre geeft in dit opzicht niet een volledigen indruk en de reis in België en Holland volgde pas in 1875, toen hij al jaren stillevens schilderde. Veeleer kan Chardin worden genoemd, aan wiens meesterlijk mandje met perzikken hij menigmaal voorbij moet zijn gegaan als hij in het Louvre Poussin ging copieeren. Van de levende meesters waren het Villon en Bonvin, die hij bij voorkeur prees. Zijn eenige betrekking tot het Louvre was niet het copieeren en studeeren; hij heeft daar ontmoetingen met menschen gehad, die voor zijn leven van ingrijpende beteekenis zijn geworden. Hij zag er niet alleen Delacroix, zoo nu en dan, maar met Whistler heeft hij er kennis gemaakt, waaruit in de eerste Parijsche periode van Whistler een hechte vriendschap van beteekenis ontstond. Tot Whistler heeft hij zich wellicht als zijn complement aangetrokken gevoeld. Zeker was hier geen harmonie uit analogie van innerlijke gesteldheid.

Doch eene ontmoeting, die beslissend zou worden voor zijn lateren levensvorm, was die met Mlle Victoria Dubourg. Zonder dat ze elkander kenden, copieerden zij gelijktijdig een Correggio. De latere kennismaking voerde in '76 tot het huwelijk.

IV

DRIE GROEPEN VAN WERKEN.

Zijn jonge jaren wijzen het al: hij zal een schilder van menschen worden.